

Život pre budúcnosť

v detských sprievodných podujatiach na Envirofilme

Zelený svet

XIII. ročník medzinárodnej súťaže detskej výtvarnej tvorivosti Zelený svet, prostredníctvom 3 825 výtvarných prác od 3 410 žiakov a študentov z celého Slovenska a z rôznych kútov sveta rozpráva o tom, ako by mal vyzerať „život pre budúcnosť“. Život, ktorý má nádeje a ktorého zajtrajšok má podobu správnych volieb, uvedomelých rozhodnutí a zelených riešení. Osnovou pre umeleckú tvorbu mladých autorov bola táto anotácia:

Život je zázrakom prírody. Pohybuje sa, rozmnožuje, vníma, vymieňa si informácie, myslí, cíti... je všade okolo nás. Je v nás. Každá hláska tohto slova prešla neopakovateľnú a unikátnu púť zvanú evolúcia. Cestu zrodu a zániku, boja a spolužitia, bytia, vymierania a adaptácie až do dnešných podôb a foriem. Každý živý tvor je svedkom neopakovateľnej histórie, zakódovanej v jeho génoch, bunkách a vlastnostiach. Hoci má pozemský život už 4,5 miliárd rokov dlhý životopis, často zabúdame na podmienky a prostredie, v ktorom sa vyvíjal a ktoré zohráva rozhodujúcu úlohu aj dnes. Zloženie ovzdušia, vody, hornín a klimatické podmienky určujú jeho rozmiestnenie a kvalitu. Živý a neživý svet spolu nesúperia, naopak, vytvárajú krehkú pavučinu vzťahov udržiavajúcu život na Zemi a jeho budúcnosť.

Človek, menovaný za kráľa tvorstva, túto život podporujúcu sieť trhá. Nitky života rozpúšťa v znečistených riekach, miznú v zamorenom ovzduší, strácajú sa v kontaminovanej pôde, usadzujú sa v chorých telách živočíchov a poškodených rastlín, ich počet sa znižuje spolu s ich pestrosťou. Neobmedzený konzum, spotreba energie a materiálov, nekontrolovaná výroba a produkcia odpadu, vyčerpávanie prírodných zdrojov človekom potrhanú sieť života nezapláta ani neobnoví!

Život je zázrakom prírody. Každá hláska tohto krátkeho slova prešla dlhú a ďalekú púť. Má za sebou históriu, ktorá sa už nikdy nezopakuje. Bude mať aj budúcnosť? Pokúste sa zachytiť život, ktorý budúcnosť

Porota to naozaj nemala ľahké (Miroslav Cipár, Tomáš Čepek, Ladislav Vojtuš, Fero Tomík)

má. Tie aktivity a správanie človeka, ktoré zabezpečujú pokračovanie života na Zemi. Pokúste sa pomocou štetca, fotky či filmu odpovedať na túto jednoduchú, ale životne dôležitú otázku: „Ako by mal vyzerať život pre budúcnosť?“

Súťaž Zelený svet so svojou tohtoročnou témou **Život pre budúcnosť** síce nelámala štatistické rekordy, no o tom viac si ceníme pohľad a postoj mladej generácie na život ako taký, na jeho rozmanitosť, krásu, ale aj ohrozenie, potrebu ochrany a hľadania riešení. Vyjadrilo ho spolu 3 410 mladých ľudí vo veku od 3 do 18 rokov prostredníctvom 3 825 prihlásených umeleckých prác. Na ich posolstve sa podieľalo spolu 618 pedagógov z 445 škôl. Svoj „názor“ na život pre budúcnosť (335 prác) zaslalo aj 308 zahraničných autorov z 23 škôl, konkrétne z Lotyšska, Poľska, Českej republiky, Srbska, Rumunska, Bieloruska a Číny. Všetkým deťom za ich

tvorbu ďakujeme. Ved' práve im patrí budúcnosť, ktorú si sami vytvoria. My dospelí sa môžeme z prác poučiť, zistiť, kde sami robíme chybu a pomáhať deťom, aby si pre ten ich svet zachovali čo najviac prirodzenej zelenej farby.

Odborná porota v zložení Miroslav Cipár, František Tomík, Tomáš Čepek a Ladislav Vojtuš zasadala v jednotlivom zložení pre všetky súťažné kategórie v dňoch 1. - 2. apríla 2008 v priestoroch SAŽP v Banskej Bystrici. Zisťovali sme, čo by oni sami kreslili, maľovali, filmovali alebo fotili, keby mali zobraziť život pre budúcnosť. Tomáš Čepek: „Popustil by som uzdu fantázie evolúcií a namaľoval vývoj nových zvieracích, rastlinných, prípadne kombinovaných druhov.“ František Tomík prezradil: „Ja by som fotil krajinu, deti v šťastnej krajine a rodine, plnej vzájomnej lásky. Zobrazoval by som úctu ku krásu, ktorá nás obklopuje vo všetkých jej formách. Od oblakov na oblohe, cez hory, lúky plné kvetov a zvieratiek, jazerá a rieky plné rýb a samozrejme, krásnych ľudí, ktorí vytvárajú krásne veci.“

Početom prihlásených výkresov si prívlastok najsilnejšej kategórie súťaže aj tento rok obhájila kresba, maľba, grafika a kombinované techniky. 3 301 prác od 3 188 žiačikov, žiakov a študentov predstavilo svoje nazeranie na život pre budúcnosť. Z celkového počtu 370 škôl, ktoré poslali výtvarné práce svojich žiakov, bola najbohatšie zastúpená kategória základných škôl (1 484 prác). Nasledovaná materskými (751), umeleckými (677) a špeciálnymi školami (389).

Animovaný film je prestížna kategória Zeleného sveta, ktorá má z roka na rok viac priaznivcov. O filmové stvárnenie témy sa pokúsilo až 60 detí z 11 slovenských škôl v 34 filmoch. Vysoká účasť v tejto kategórii organizátorov i samotných porotcov najprv potešila, no neskôr smutne prekvapila. Do kategórie prišlo aj niekoľko filmov, ktoré neboli animované, naopak išlo o hrané klipy alebo pokusy o dokumentárny film. „Zo súťažných animovaných filmov nás asi 8 filmov veľmi

Hravosť farieb, tvarov a nápadov o živote pre budúcnosť zachytená v 3 825 výtvarných prácach

potešilo. Čo mňa trochu mrzelo je to, že niektorí pedagógovia v snahe detské filmy „vylepšiť“, ich týmto pripravili o čaro bezprostrednosti a hravosti,“ povedal Tomáš Čepek.

Kategória čiernobiela a farebná fotografia si udržala vysokú účasť a kvalitu technického spracovania témy. V počte 490 fotografií od 162 mladých fotografov zo 64 škôl sa nachádzalo množstvo výborných a nápaditých prác. „Stretli sme sa s väčším počtom súborov alebo koncepcne budovaných kolekcii fotografií, zamera-

Zuzana Matisovská, 13 rokov, Základná umelecká škola, Sabinov, názov práce: Ochrankyňa, pedagóg: Eva Motýľová

ných na rovnaký obsah alebo motív. Niekedy kolekcia pôsobila tak kompaktno, akoby bola od jedného autora. Pritom to bola kolektívna práca. Svedčí to o odbornosti a dobrom vedení pedagóga.“ Takto charakterizoval úroveň súťaže František Tomík a súčasne dodáva: „Tohtoročná téma vyhovovala viac fotografom, pretože fotografia vychádza skôr z reality, reálnej predlohy. V prácach prevláda krajina, jej premeny v rôznych časových obdobiach (západ slnka, ročné obdobia). Fotografovali tiež faunu a flóru. Nechýbali ani kritické zábery na znečisťovanie životného prostredia. Myšlienkami, tlmočenými na fotografiách, vyjadrením obdivu ku kráse prírody a života v nej, bola v tomto roku fotografia vo všetkých vekových kategóriách výborná kvalitou prác. Môžete sa o tom presvedčiť na

Ema Dulíková, 6 rokov, Súkromná základná umelecká škola, Piaristická, Nitra, názov práce: Kone namiesto áut, pedagóg: Mgr. Peter Pauko

inštalovanej výstave.”

Porotcovia to pri hodnotení kvality umeleckého prevedenia hlavnej myšlienky súťaže, pri množstve odlišných štýlov, techník, videnia a čítania detí naozaj nemali ľahké. Zhodli sa na tom, že téma súťaže bola oproti minuloročným „rozprávkovým motívom v prírode“ náročná, hlavne pre mladšie vekové kategórie. To sa prejavilo aj v nižšom počte prihlásených prác. Úroveň však bola o to vyrovnanejšia a o kvalite svedčia ocenené a vystavené práce. Okrem umeleckého si porotcovia všimli aj tematické spracovanie. Neušlo im, že tento rok nás prostredníctvom detských prác navštívilo veľa kreslených žiráf. Veľkým pozitívom však zostáva fakt, že deti vidia budúcnosť optimisticky.

Jana Jančová, 9 rokov, Základná škola, Suchá Hora, názov práce: Veselší vtáči život v budúcnosti, pedagóg: Mgr. Daniela Janíková

Na otázku či je vôbec možné určiť z veľkého počtu detských prác víťaza Miroslav Cipár odpovedal: „Je to možné, ale ťažké. Tohto roku sme sa rýchlo zhodli. Víťazná práca bola krásna a presne vyjadrovala tému.“ František

Tomík otázku komentoval slovami: „Kandidátov bolo viac. Každý bol vo svojej práci iný. Rozhodovalo sa medzi použitou technikou, výtvarným prejavom, tlmočenou myšlienkou či obsahom. V niektorých prácach dominoval výtvarný prejav nad obsahom, v iných metafora, symbol nad technikou. Víťazná práca spája myšlienku, výtvarný prejav, fantáziu a obsah do jedného celku. Zobrazenie ekologického dopravného prostriedku vznášajúceho sa nad krajinou, v ktorej žijú ľudia budúcnosti. Niečo medzi snom a skutoč-

Joanna Brozdowska, 9 rokov, Galeria i Osrodek plastycznej twórczosci dziecka, Torun, Poľsko, názov práce: Ecological vehicle (Ekologický dopravný prostriedok), pedagóg: Jolanta Radzimska

nosťou. A možno medzi fantáziou a realitou. Videné očami dnešného šesťročného Julesa Verna.“ Všetci štyria porotcovia sa jednoznačne zhodli na víťazovi a držiteľovi Hlavnej ceny súťaže.

So súťažou sa, samozrejme, spájajú aj hodnotné ceny. Bude ich opäť neúrekom, spolu 43. Okrem cien vo všetkých súťažných kategóriách (v takmer každej budú udelené tri ceny bez poradia) sa porota rozhodla udeliť aj zvláštne ceny za: invenčné spracovanie témy, originálne poňatie témy súťaže vo fotografii, grafiku

Lubko Bodnár, 9 rokov, Špeciálna základná škola Ždaňa, názov práce: Priateľstvo, pedagóg: Mgr. Marta Mitrová

a najlepšiu prácu zo zahraničnej kolekcie. Ďalej bude udelená Cena Rádia Regina za najsilnejšie stvárnenie života pre budúcnosť vo výtvarnom diele, Cena environmentálnej nadácie CH. B. Parksovej (päť ocenených detí získava poukaz do potápačského tábora) a Cena diváka. Ceny do kategórie čiernobiela a farebná fotografia venovala firma ZERO BB, spol. s r. o. Tým najmenším venuje redakcia časopisu Zornička predplatné na jeden rok. Okrem ocenených prác bolo úlohou poroty vybrať aj stovky tých, ktoré budú ozdobou výstavy Život pre budúcnosť. O tom, či sa odbornej porote páči ten istý obrázok alebo fotografia ako vám, sa na výstave môžete presvedčiť sami a v priamom hlasovaní rozhodnúť o Cene diváka. Výstava detských prác súťaže bude spojená aj s akciou Kresba za darček pre deti z

Snímka z animovaného filmu Sucho - Lucia Benková, 13 rokov, Základná umelecká škola L. Rajtera, Bratislava, anotácia: Na jazere žili rôzne vodné vtáky. Ich životný priestor sa stále zmenšoval a voda pomaly zmizla. S ňou aj vtáky a život vôbec...

detského domova, počas ktorej si účastníci môžu odniesť pekný obrázok z minulých ročníkov súťaže výmenou za hračku alebo darčekový predmet, ktorý poputuje k deťom do detského domova.

Slávnostné odovzdávanie cien a vernisáž výstavy medzinárodnej súťaže Zelený svet 2008 sa uskutoční 13. mája 2008 o 13.30 hod. v kinosále Múzea SNP v Banskej Bystrici. V rámci programu uvidíte ocenené detské animované filmy. Výstava takmer tisícky najúspešnejších výtvarných prác a fotografií bude umiestnená vo výstavnej sieni Múzea SNP v Banskej Bystrici od 12. do 22. mája 2008.

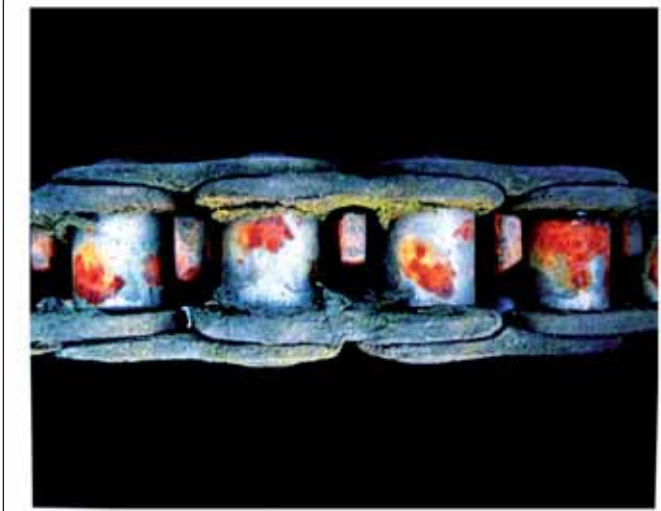
Víťazné práce budú zároveň vystavené na stránke festivalu www.envirofilm.sk a v internetovej galérii Zeleného sveta v rámci informačného portálu www.enviroportal.sk. Počas výstavy prác Zeleného sveta 2008 sa predstaví približne 1 000 najúspešnejších detských autorov. Neskôr sa stanú súčasťou putovnej výstavy, ktorá navštívi strediská environmentálnej výchovy a vybrané školy. Niektoré práce budú zarámované a vyzdobia priestory MŽP SR a Stredísk environmentálnej výchovy SAŽP.

Z histórie Zeleného sveta

Detské kresby a maľby, fotografie či animované filmy, citlivý detský pohľad na témy životného prostredia, umelecká tvorba, výstavy detských prác a zaujímavé ceny sprevádzajú Envirofilm od samých za-

čiatkov, presne od roku 1996. K súčasnému ročníku ich celkový počet prihlásených prác presahuje číslo 37 100.

Súťaž vo svojom názve a podstate nesie poslanie „vštepovať deťom vzťah k prírode a k životnému prostrediu formou budovania návykov a zručností v umeleckom prejave.“ Venuje sa deťom, ich videniu sveta, chápaniu prírody a oceňuje ich nadanie či poslanstvo ukryté v reči obrazov. Prostredníctvom výstav, pohľadníc a kalendárov z detských prác, prostredníctvom zarámovaných výkresov na stenách kancelárií a chodieb (napríklad na chodbách MŽP SR), účasťou na zahraničných výtvarných súťažiach Zelený svet sprostredkováva myšlienky detí aj svetu dospelých, ktorého sa raz ony samé stanú súčasťou. To, že oslavovať prírodu môžeme aj farbami, dokazujú deti svojimi maľbami, kresbami a grafikami už dvanásť rok. K menovaným výtvarným technikám sa v roku 2003 pridala aj kategória čiernobiela a farebná fotografia a detský animovaný film.

Zuzana Veselá, 17 rokov, Očová, názov práce: Retiazka osudu

Zelený svet, rovnako ako Zem, patrí všetkým. Deťom bez rozdielu veku, pohlavia a národnosti. Deťom z materských škôl, základných a stredných škôl, základných umeleckých škôl aj špeciálnych škôl. Počas svojej existencie si vydobyl prívlastok „medzinárodný“. Od roku 1997 sa na jeho environmentálnom odkaze zúčastnili aj deti z Ruska, Grécka, Poľska, Maďarska, Čiech, Litvy, Lotyšska, Rumunska, Chorvátska, Rakúska, Slovenska, Srbska a Čiernej Hory, Indie, Číny, Indonézie a Filipín.

História Zeleného sveta v sebe nesie 13 rokov tvorivých detských prác, mená desať tisícok autorov, obetavú prácu pedagógov, ochotných riaditeľov škôl, prácu odbornej poroty, úspechy v zahraničí, slávnostné odovzdávanie cien, výstavy a 13 environmentálnych tém. Hoci súťaž nesie jednotný názov, téma súťaže sa z roka na rok mení. Deti, mladí autori, možno budúci umelci, si mohli vy-

Snímka z animovaného filmu Život v prírode - Sofia Lepeňová, 6 rokov, Školský klub detí pri Základnej škole Vyhne, anotácia: Predstava mladej autorky o prírode

skúšať svoje umenie a reagovať na tieto témy: Zelený svet (1996), Chceme čistú a zdravú prírodu (1997), Voda je život (1998), Príroda v štyroch ročných obdobiach (1999), Mój priateľ strom (2000), Záhrady (2001), Energia pre život a jej sila (2002), Voda (2003), Krajina mojich snov (2004), Moje mesto, moja dedina, môj dom (2005), Všetkým deťom na Zemi - odkaz prírody (2006), Príroda v motívoch ľudovej rozprávky (2007), Život pre budúcnosť (2008).

Zábava a tvorivosť na každom kroku

Zem a jej prírodné hodnoty patria budúcim generáciám. Téma života pre budúcnosť preto dominuje všetkým pripravovaným aktivitám pre deti a mládež v B. Bystrici. Počas festivalového týždňa si budú môcť pozrieť najzaujímavejšie filmy tohto ročníka (Europa Culture Center, Kino Art), hlasovať o Cenu diváka na výstave najúspešnejších detských prác výtvarnej súťaže Zelený svet (výstavná sieň Múzea SNP), vydať sa na cestu života, počas ktorej prostredníctvom pohybovo-vedomostných a tvorivých aktivít nazrú do minulosti, uvedomia si súčasnosť a navrhnu budúcnosť života na Zemi (areál Múzea SNP). O zápis do Slovenskej knihy rekordov sa môže pokúsiť každý, kto sa pripojí k vytvoreniu najväčšej gule z hliníkových fólií (areál Múzea SNP). Žiaci si môžu vyskúšať prácu porotcu a spomedzi súťažných filmov rozhodnúť o Cene detského diváka (kinosála Múzea SNP). Pre všetkých je v závere festivalového týždňa pripravený zábavný program s množstvom súťaží a hier (interiér Europa SC).

Na usilovnej príprave uvedených podujatí sa okrem Slovenskej agentúry životného prostredia - Centra programovania environmentálnych projektov a environmentálnej výchovy podieľajú organizácie pôsobiacie v oblasti životného prostredia, ochrany prírody alebo výchovy k umeniu s centrom pôsobenia v Banskej Bystrici. Sú to: Stredoslovenské múzeum v Tihányiovskom kaštieli, Stredoslovenská galéria, Detox, s. r. o. a Katedra environmentálneho manažérstva FPV Univerzity Mateja Bela.

Tešíme sa na stretnutie s vami.

Jana Šimonovičová
SAŽP - CPEP Banská Bystrica
Foto: Stano Hupian

Linda Redlingerová, 12 rokov, Základná škola SSV v Banskej Bystrici, názov práce: Prežije rodinka?